

DOI: <https://doi.org/10.31318/978-966-7357-72-6-37>

УДК 780.8.036.9:780.616.432*4_руки:78.071.1Колодуб(477)(045)

КАЗНАЧЕЄВА Т. О.

Казначєєва Тетяна Олександрівна, кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувачка кафедри загального та спеціалізованого фортепіано Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової (Одеса, Україна).

Kaznacheieva Tetiana, Candidate of Art Criticism (PhD), Associate Professor, Head at the Department of General and Specialized Piano, A. V. Nezhdanova Odesa National Academy of Music (Odesa, Ukraine).

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8692-2844>

© Казначєєва Т. О., 2025.

ПЕДАГОГІЧНІ ТА ВИКОНАВСЬКІ АСПЕКТИ АНСАМБЛЕВОГО ТВОРУ ЖАННИ КОЛОДУБ «ДВІ ДЖАЗОВІ П'ЄСИ» ДЛЯ ФОРТЕПІАНО В ЧОТИРИ РУКИ

PEDAGOGICAL AND PERFORMANCE ASPECTS OF ZHANNA KOLODUB'S ENSEMBLE WORK "TWO JAZZ PIECES" FOR PIANO FOUR HANDS

Жанна Юхимівна Колодуб — заслужена діячка мистецтв України, лауреатка численних премій і нагород — належить до класиків сучасної української музики. У її музиці академічна традиція поєднана з елементами джазу, фольклору, сучасної естрадної музики. Композиторка написала чимало оркестрових, камерно-інструментальних, хороших опусів, вокальних циклів і окремих творів. Особливе місце в її творчому доробку посідає музика для дітей, зокрема фортепіанні ансамблі — п'єси для фортепіано в чотири руки. Вони педагогічно доцільні, художньо виразні, з яскравими образами, елементами джазу.

Підкреслимо вагомість педагогічних досягнень Жанни Колодуб, адже вона виховала покоління композиторів, музикознавців і виконавців, написала багато творів навчального репертуару для музичних закладів різних освітніх рівнів. Її музику активно використовують у навчальному процесі, обирають для програм музичних конкурсів і фестивалів.

Розглянемо цикл «Дві джазові п'єси» для фортепіано в чотири руки. **Перша п'єса** — це зразок вдалого поєднання академічної форми з елементами джазового стилю. Короткий вступ задає настрій і з перших тактів концентрує увагу слухача. П'єса має просту тричастинну структуру (ABA), яка дає змогу легко орієнтуватися в музичному матеріалі. Використання варіативного повтору надає твору динамічного розвитку. Гармонічна мова ґрунтується на типовій джазовій акордиці (зменшені та збільшені акорди, нонакорди), але вона залишається доступною для сприйняття молодих виконавців. Баланс у фактурі між партіями *primo* і *secondo* створює повноцінний ансамблевий діалог, у якому кожна роль виразна й рівноправна. Ритмічно п'єса вирізняється джазовою жвавистю — свінг, синкопи, блюзові інтонації — усе це потребує від виконавців витонченого відчуття стилю й гнучкої ансамблевої взаємодії. Закінчується п'єса віддзеркаленим варіантом вступу. Незважаючи на помірну технічну складність твору, його доцільно залучати до навчального репертуару, оскільки він характеризується яскравою образністю, має доступну мелодику й високий художній рівень, сприяє розвитку не лише технічних навичок, а й артистизму і стилістичної гнучкості молодих піаністів.

Підкреслимо деякі особливості фактури й виконавські труднощі твору. Партії добре збалансовані: перший виконавець (*primo*) грає провідну мелодію, другий (*secondo*) відповідає за гармонічну основу й ритмічне підґрунтя (басові фігури, акордові структури). Часто трапляються дзеркальні рухи, побудови «запитання — відповідь», які вчать виконавців відчувати один одного, розвивають творче мислення і почуття партнерства.

Друга п'єса (*Allegro*) має рондоподібну структуру з варіантним розвитком матеріалу. Основна тема упізнана, але кожне проведення містить нові гармонічні й ритмічні варіанти. Розділи форми досить помітно вирізняються характером виконання, створюючи ефект імпровізаційності. Підкреслимо наявність джазової гармонії, досить часті модуляції та альтерації додають особливого колориту звучанню і створюють несподівані переходи.

Партії *primo* і *secondo* гармонійно взаємодіють, розподіляючи між собою мелодичну, гармонічну і ритмічну функції. Технічна складність потребує належної координації рук, а джазові свінгові ритми й контрастні динамічні ефекти — точного контролю. Швидкі пасажі й складні акордові послідовності можуть становити труднощі для обох виконавців. Композиторська оригінальність п'єси полягає в поєднанні класичної фортепіанної традиції з джазовими елементами, що загалом характерно для стилю Жанни Колодуб. Майстерне використання гармонічної нестабільності надає музиці експресії. Яскрава мелодика, поєднуючи джазові інтонації з українським мелосом, набуває характерної теплоти, легкості й виразності.

Авторський стиль композиторки вирізняється емоційною відкритістю, образністю, витонченою іронічністю й мелодичною привабливістю. Ці п'єси Ж. Колодуб — зразок авторської джазової стилістики, у них гармонія, ритм і форма «працюють» разом, утворюючи динамічний та експресивний ансамблевий твір.

Циклу притаманна структурна чіткість, властива класичним фортепіанним п'єсам. Підкреслимо застосування поліфонічних прийомів та контрапункту у фортепіанному викладі. Вихованню ритмічної свободи сприяє активне використання синкоп. Чергування чітких акцентів і співучого *legato* створює ефект імпровізаційності, у виконанні важливо досягти пластичності мелодичних ліній із поєднанням джазової артикуляції.

П'єси мають яскравий віртуозний характер, ефектний фінал завдяки використанню контрастних регістрів, несподіваних динамічних контрастів. Загалом, музика демонструє впізнаваний почерк Жанни Колодуб, який органічно вписується в сучасний контекст українського музичного мистецтва.

Отже, цикл «Дві джазові п'єси» для фортепіано в чотири руки Ж. Колодуб — це не лише яскравий приклад авторського підходу до жанру фортепіанного дуету, а й ефективний дидактичний матеріал, який відповідає сучасним вимогам фортепіанної педагогіки. Ці п'єси можна успішно використовувати як у навчальних програмах, так і в концертному репертуарі молодих піаністів, що сприяє розвитку у них музичного світогляду, виконавських навичок та любові до джазової музики.